

08.04.2020r., kl. III, Język polski, J. Mazurkiewicz, e-mail:
jotemka@go2.pl

Temat: Lektury szkolne można odczytywać na zupełnie nowe sposoby... „Pan Tadeusz” A. Mickiewicza, „Zbrodnia i kara” F. Dostojewskiego i bajki I. Krasickiego w animacji.

Klaso III, proszę obejrzeć te 3 filmy i w kilku zdaniach napisać swoje spostrzeżenia o tej formie odczytywania lektur. W animacji trzech bajek Ignacego Krasickiego jest ograniczenie wieku od 16 lat. Wyjaśnijcie, dlaczego.

Na Wasze wypowiedzi czekam do środy 16.04.2020r.

I. Fiodor Dostojewski „Zbrodnia i kara”:

<https://ninateka.pl/film/zbrodnia-i-kara-piotr-dumala>

- reżyseria: [Piotr Dumala](#)
- scenariusz: [Piotr Dumala](#)
- rok produkcji: 2000
- język: inny
- producent: [Bow & Axe Entertainment](#)
- czas trwania: 28'26"
- kategoria: [film](#), [animacje](#)
- gatunek: [animacja](#)
- barwa: kolorowy
- jakość: wysoka
- kategoria wiekowa: b.o.

Hipnotyzująca wizualnie animacja Piotra Dumala powstała niezwykle czasochłonna, autorską metodą. Potrzeba było ponad trzech lat (!), aby stworzyć niecałe 29 minut filmu. **Artysta igłą i skalpelem rysuje na pomalowanej ciemną barwą płycie gipsowej**, uzyskując

tym samym efekt przypominający nieco malarstwo olejne. To **estetyka** doskonale **oddająca nastrój powieści Fiodora Dostojewskiego** – mroczna, oniryczna, oszczędna w środkach. **Do oddania emocji nie potrzeba żadnych słów, cała ekspresja mieści się w oczach postaci, wyrazistych gestach i nastrojowych scenografiach**, którym towarzyszy poruszająca muzyka Janusza Hajduna. To historia pełna symboli, zarówno zaczerpniętych wprost z oryginału, jak i zupełnie świeżych, dodanych dzięki wizji reżysera, który przedstawia nam nowe oblicze Raskolnikowa.

Piotr Dumala (ur. 1956) zasłynął animowanymi adaptacjami prozy Fiodora Dostojewskiego i Franza Kafki. *Łagodna, Franz Kafka czy Zbrodnia i kara* to utrzymane w mrocznej atmosferze krótkie metraże, w których jawa płynnie przechodzi w nieprzerwany strumień sennych wizji. Twórczość Dumala swą oniryczną aurę zawdzięcza autorskiej, niezwykle czasochłonnej, technice animacji. Artysta każdy kadr wyskrobuje skalpelem na pomalowanej czarną farbą gipsowej płycie, dzięki czemu uzyskuje efekt płynności ujęć i oryginalną fakturę filmu, która przywodzi na myśl malarstwo olejne. Piotr Dumala jest też scenarzystą, pisarzem i scenografem. Otrzymał Nagrodę Specjalną Jury na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. Wykłada w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej w Łodzi.

II. Ignacy Krasicki – „Krasicki – Reaktywacja” (3 bajki):

<https://ninateka.pl/film/krasicki-reaktywacja-smf>

- scenariusz: [Maciej Majewski](#)
- reżyseria: [Maciej Majewski](#)
- rok produkcji: 2007
- język: polski
- producent: [Studio Miniatur Filmowych](#)
- czas trwania: 9'32"
- kategoria: [animacje](#), [o literaturze](#), [film](#), [literatura](#)
- gatunek: [animacja](#)
- barwa: kolorowy

- jakość: dobra
- kategoria wiekowa: 16

Akcja rozpoczyna się w nocy z 30 października na 1 listopada 2007 roku w **Katedrze w Gnieźnie. Z grobu powstaje szkielet biskupa i... zakłada czarne okulary. To Ignacy Krasicki** uważany za najwybitniejszego pisarza polskiego **Oświecenia**. Atmosferę grozy potęgują dźwięki organów i napisy przypominające „Archiwum X”.

W satyrycznej wariacji wykorzystującej motyw trzech bajek Krasickiego, reżyser – Maciej Majewski, przenosi nas w nieco **surrealistyczny i groteskowy świat powstały z rozmaitych wątków współczesnej popkultury**. Prostą kreską i komiksową stylistyką rozpracowuje *Dziecię i ojca*, *Woły krnąbrne* oraz *Dzieci i żaby*. Dużo tu przemocy wynikającej z ludzkiej bezmyślności (tę, w połączeniu z absurdalnością współczesnego świata, Majewski tropi we wszystkich swych realizacjach), nie brak też obecności... UFO. Animacja *Krasicki – reaktywacja* to obowiązkowa pozycja dla wszystkich, którzy zastanawiają się, **czy o klasycie Oświecenia można mówić przekonująco – choć z przymrużeniem oka – także dziś**. Obrazowi atrakcyjności dodają: Piotr Fronczewski w roli narratora oraz Natalia Przybysz, która zadbała o wokalną stronę ilustracji muzycznej.

Maciej Majewski (urodzony w 1977 roku w Rybniku) jest reżyserem filmów animowanych, grafikiem i rysownikiem. Studiował w na Wydziale Operatorskim w łódzkiej Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej Telewizyjnej i Teatralnej. Jego zrealizowana w 2001 roku animacja *Uwaga! Złe psy* została dobrze przyjęta przez krytykę (otrzymała m.in. Dyplom honorowy na Krakowskim Festiwalu Filmowym 2002). *Krasicki – reaktywacja* to nie pierwsze przedsięwzięcie inspirowane twórczością Ignacego Krasickiego – już w 2003 roku zrealizował trzy etiudy oparte na utworach: *Jagnię i wilcy*, *Ptaszki w klatce* oraz *Rybka mała i szczupak*. W filmach Majewskiego widać fascynację polskim komiksem, twórczością Jana Švankmajera i Juliana Antonisza.

Studio Miniatur Filmowych to polskie studio filmowe i jeden z najstarszych w kraju producentów filmowych. Działa od 1958 roku, wyprodukowało ponad 1500 obrazów. Wśród nich są autorskie filmy

krótkometrażowe (w tym Piotra Dumayły czy Jana Lenicy), seriale dla dzieci i filmy kinowe.

III. Adam Mickiewicz „Pan Tadeusz. Księga I. Gospodarstwo”:

<https://ninateka.pl/film/pan-tadeusz-julian-antonisz>

- reżyseria: [Julian Antonisz](#)
- scenariusz: [Julian Antonisz](#)
- rok produkcji: 1980
- język: polski
- producent: [Studio Filmów Animowanych w Krakowie](#)
- czas trwania: 10'17"
- kategoria: [animacje](#), [film](#)
- gatunek: [animacja](#)
- barwa: kolorowy
- jakość: dobra
- kategoria wiekowa: 12

Zgodnie z tym, co sugeruje tytuł, film Juliana Antonisza to oryginalna interpretacja pierwszej księgi *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. Jak można się spodziewać po **dziesięciominutowej non-camerowej formie, stanowi ona raczej pewnego rodzaju impresję obrazów i wycinek historii, niż klasyczną opowieść o ostatnim zajeździe na Litwie...** Na taśmie filmowej pojawiają się znane Mickiewiczowskie postaci i sceny w sielsko-anielskiej atmosferze, ale zdecydowanie nie stylistyce. W tle słyszymy znane wersy trzynastozgłoskowca czytane przez dziecięcego narratora. *Pan Tadeusz* w wersji Antonisza pokazuje uczniom, że **lektury szkolne można odczytywać na zupełnie nowe sposoby, a fanom i wielbicielom animacji dostarcza ciekawych przeżyć wizualnych.**

Film zdobył **nagrodę Ministra Kultury i Sztuki w 1981 roku.**

Julian Antonisz (właściwie Julian Józef Antoniszczak, ur. w 1941 roku w Nowym Sączu, zm. w 1987 roku w Lubieniu) był plastykiem, scenarzystą i twórcą eksperymentalnych filmów

animowanych. Zasłynął także jako kompozytor i wynalazca. W 1977 roku w manifeście artystycznym przedstawił wizję filmu tworzonego bezpośrednio na taśmie filmowej, bez użycia kamery. Sam konsekwentnie realizował filmy w tej technice – poszczególne klatki były rysowane, malowane, wydrapywane, a nawet wypalane na taśmie. Fascynował go świat mechaniki. Jeszcze na studiach zbudował z dwóch rowerów „samochód”. Konstruował też „maszyny filmowe”, których używał potem w pracy. Jedną z nich był antoniszograf fazujący (jak czytamy w opisie, było to „urządzenie wydrapujące na taśmie filmowej serie klatek z płynnym przejściem między dwiema skrajnymi klatkami”). Do ważniejszych zrealizowanych przez Antonisza tytułów należą: *Fobia* (1967), *W szponach seksu* (1969), *...Te wspaniałe bąbelki w tych pulsujących limfocytach* (1973), *Kilka praktycznych sposobów na przedłużenie sobie życia* (1974). Antonisz jest także autorem cyklu *Polska kronika non-camerowa*. W 1968 roku założył wraz z kolegami z pracowni rysunku filmowego krakowską filię warszawskiego Studia Miniatur Filmowych, które w 6 lat później usamodzielniało się jako Studio Filmów Animowanych.

W NINATECE znalazły się następujące realizacje Juliana Antonisza:

Kilka praktycznych sposobów na przedłużenie sobie życia (1974), *Film o sztuce biurowej* (1975), *Katastrofa* (1977), *Ludzie więdną jak liście* (1978), *Ostry film zaangażowany* (1979), *10 Polskich kronik non-camerowych* (1981-1985), *Dziadowski blues non camera, czyli nogami do przodu* (1978), *Światło w tunelu* (1986), *Pan Tadeusz. Księga I. Gospodarstwo* (1980).

Niniejszy film jest częścią projektu digitalizacji 28 polskich animacji z Krakowskiego Studia Filmowego, który został przeprowadzony przez Filmotekę Narodową w ramach Programu Wieloletniego Kultura+.

Materiał przekazany przez Filmotekę Narodową.

